

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Marie Žiškové a Mgr. Jany Brothánkové v právní věci žalobce: **V. P.**, zastoupeného Organizací pro pomoc uprchlíkům, se sídlem Kovářská 4, Praha 9, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 3. 2013, čj. OAM-46/LE-LE05-HA03-2011, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 23. 10. 2013, čj. 28 Az 3/2013 – 80,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce podal dne 8. 3. 2011 žádost o udělení mezinárodní ochrany v České republice. Z jeho žádosti a z následného pohovoru provedeného v řízení před žalovaným vyplynulo, že je příslušníkem Ruské federace, ruské národnosti a příslušníkem náboženské skupiny Svědkové Jehovovi, ve které zastává významnější postavení (funkci staršiny). Důvodem jeho žádosti o mezinárodní ochranu je jeho odůvodněný strach z pronásledování v zemi původu ve smyslu § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů. Žalobce zejména popsal negativní jednání soukromých osob vůči jeho osobě, které bylo motivováno obecně negativním postojem společnosti vůči náboženské skupině Svědkové Jehovovi. K prokázání nepříznivé situace Svědků Jehovových v Ruské federaci žalobce žalovanému předložil různé zprávy či články v anglickém jazyce, které pak shrnul i ve stručném sumáři v českém jazyce. Na základě svých zkušeností a předložených informací se žalobce obával, že se ve své situaci nemůže v zemi původu účinně dovolávat ochrany ze strany státu.

[2] Žalovaný rozhodnutím specifikovaným v záhlaví žalobci neudělil mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu, neboť měl za to, že žalobce má možnost požádat kompetentní orgány o pomoc a využít tak všech právních prostředků v zemi původu, případně může svou situaci řešit prostřednictvím institutu vnitřního přesídlení.

II.

Závěry napadeného rozsudku krajského soudu

[3] Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce žalobu ke krajskému soudu, který napadené rozhodnutí zrušil a vrátil mu věc k dalšímu řízení z důvodu, že žalovaný nedostatečně objektivně posoudil otázku důvodnosti podané žádosti o udělení mezinárodní ochrany.

[4] V odůvodnění svého rozsudku krajský soud uvedl, že žalovaný k žalobcem jasně přednesenému problému ani za dva roky trvajícího správního řízení nezajistil objektivní důkazy z více informačních zdrojů, nevyvrátil opakovaná tvrzení žalobce o obavách z pronásledování z důvodu jeho postavení v církvi Svědků Jehovových a nereagoval na jím navrhované důkazy. Po celou dobu správního řízení taky v žádném směru nebyla zpochybněna pravdivost a věrohodnost výpovědi žalobce. Žalovaný proto nedostal své povinnosti řádně zjistit skutkový stav.

[5] Krajský soud se ztotožnil se závěrem žalovaného, že žalobcem shromážděné zprávy sice potvrzují možnost obrátit se na konkrétní kompetentní orgány státu s žádostí o ochranu, nicméně nedávají kompetentní odpověď na to, jestli by se této ochrany dovolal ve svém konkrétním postavení i žalobce. Za této situace nelze přisvědčit ani tomu, že by žalobce mohl své problémy vyřešit přestěhováním do jiné části země.

[6] Podle krajského soudu byl postoj žalovaného alibistický, neboť se odmítl zabývat zprávami žalobce s tím, že byly předloženy v anglickém jazyce a nikoliv v jazyce ruském, který si žalobce zvolil jako jazyk jednání. Žalovaný nerefletoval ani snahy žalobce upozornit na postavení Svědků Jehovových v Ruské federaci alespoň prostřednictvím stručného v češtině psaného sumáře obsahu jím navrhovaných důkazů v anglickém jazyce. Krajský soud dal proto žalobci za pravdu, že důkazy doposud nashromážděné žalovaným nejsou dostatečně přesvědčivé a neumožňují ryze individuální hodnocení a nezaujatý pohled na případ žalobce. Nepovažoval však za rozumné doplňovat dokazování v řízení před soudem, neboť zprávy, které žalobce předložil, budou jistě vyžadovat jasné hodnocení a postoj žalovaného k jejich obsahu, a to se znalostmi příběhu žalobce.

III.

Argumenty kasační stížnosti žalovaného

[7] Proti rozsudku krajského soudu brojil žalovaný (stěžovatel) kasační stížností z důvodu jeho nezákonnosti ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) a nepřezkoumatelnosti podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

pokračování

[8] Nezákonnost napadeného rozsudku spatřoval v tom, že krajský soud nevzal v úvahu všechny skutečnosti, které vyšly v řízení najevo a své závěry opřel toliko o subjektivní hodnotící úsudky nemající oporu ve zjištěném stavu věci. Stěžovatel se pečlivě a intenzivně zabýval i důkazy, kterými se žalobce snažil podložit svou žádost, avšak neshledal v nich oporu ani pro obecné konstatování o pronásledování souvěrců žalobce v Ruské federaci pro jejich příslušnost k náboženské společnosti Svědci Jehovovi, ani jakýkoliv podklad pro tvrzení žalobce o hrozícím nebezpečí pronásledování či vážné újmy.

[9] Žalobce byl podle stěžovatele řádně poučen o své povinnosti předkládat důkazy v jazyce řízení, který si sám zvolil, nebo v českém jazyce. Navíc byl zastoupen nevládní organizací, které jsou poskytovány finanční prostředky na pomoc žadatelům o mezinárodní ochranu, jež může vynaložit zajisté i na překlad písemností předkládaných správnímu orgánu jako důkazní prostředek. V daném případě bylo podle stěžovatele zcela legitimní, pokud z anglického jazyka nepřeložil některé písemnosti, jež se nevztahovaly na konkrétní případ žalobce a které jeho právní zástupkyně nepředložila v jazyce řízení či v českém jazyce.

[10] Soud v rozporu s § 75 odst. 1 s. ř. s. nevycházel z právního a skutkového stavu existujícího v době vydání žalobou napadeného správního rozhodnutí, neboť nebylo prokázáno, že by ruské státní orgány prováděly, podporovaly či tolerovaly postih příslušníků náboženské společnosti Svědků Jehovových, stejně tak nebylo doloženo, že by žalobce byl sám v zemi původu pronásledován z náboženských či jiných důvodů. Soud také nerespektoval § 77 odst. 2 s. ř. s., pokud nehodnotil důkazy jednotlivě a v jejich souhrnu. Některým důkazům totiž přiznal větší váhu než jiným. Nesprávný je rovněž názor soudu, že předložené důkazy nedávají odpověď na otázku, zda by se žalobce ve svém konkrétním postavení dovolal ochrany státních orgánů v Ruské federaci. V průběhu správního řízení bylo jednoznačně prokázáno, že žalobce není pronásledován v zemi původu, ani mu takové pronásledování z taxativně vymezených důvodů nehrozí. Názor soudu je proto zcela spekulativní.

[11] Nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí spočívá podle stěžovatele v nesprávném posouzení nutnosti doplnění dokazování. Sám žalobce totiž ve svém sumáři neuvedl žádnou konkrétní okolnost, která by potvrzovala obavy z naplnění důvodů pronásledování dle § 12 písm. b) zákona o azylu. Krajský soud se také nevypořádal s nutností vyčerpání všech prostředků vnitrostátní ochrany.

[12] Ze shora uvedených důvodů stěžovatel dovozuje přijatelnost kasační stížnosti ve smyslu § 104a s. ř. s., neboť bylo zásadním právním pochybením krajského soudu zasaženo do jeho hmotněprávního postavení. Navrhl proto, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

IV.

Vyjádření žalobce ke kasační stížnosti

[13] Žalobce ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že z podkladů, které vzal stěžovatel v úvahu, se situací Svědků Jehovových v Ruské federaci zabývá pouze Výroční zpráva Ministerstva zahraničí USA o svobodě vyznání za rok 2011 ze dne 30. 7. 2012. Dle

názoru žalobce by správní orgán měl v případě relevantnosti předložených dokumentů v anglickém jazyce k danému případu přikročit k jejich překladu. Právě nepřeložené zprávy doložené žalobcem do správního spisu se zabývaly situací dodržování náboženské svobody v Ruské federaci. Stěžovatel proto pochybil, pokud tyto zprávy nezohlednil z důvodu formálního ustanovení o jazyku správního řízení. Žalobce odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2013, čj. 4 Azs 24/2013 – 34, podle kterého nemá závazek žadatele, že bude dokládat pouze materiály v jazyce, které si pro jednání se správním orgánem zvolil, oporu v zákoně o azylu. Žalobce dále zdůraznil, že Organizace pro pomoc uprchlíkům, která jej zastupuje, měla na období roku 2013 vyčleněnu na položku „překlady a ověřování“ částku 7.000 Kč. Po organizaci tak nelze požadovat, aby zajišťovala překlady zpráv o zemi původu všech svých klientů.

[14] Tvrzení stěžovatele, podle kterého nebylo v průběhu řízení o udělení mezinárodní ochrany prokázáno, že ruské státní orgány prováděly, podporovaly či tolerovaly postih příslušníků náboženské společnosti Svědků Jehovových, není podle žalobce v souladu se spisovým materiálem. Na základě shromážděných důkazů lze důvodně pochybovat, zda by měl žalobce přístup k ochraně před zásahy soukromých osob, případně státních orgánů. V této souvislosti připomněl závěry judikatury Nejvyššího správního soudu, zejména rozsudku ze dne 9. 2. 2010, čj. 6 Azs 74/2009 – 51 a rozsudku ze dne 18. 12. 2008, čj. 1 Azs 86/2008 – 101, publ. pod č. 1809/2009 Sb. NSS.

V.

Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[15] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele ve smyslu § 104a s. ř. s. K podrobnějšímu vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech azylu (mezinárodní ochrany) lze pro stručnost odkázat na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006 – 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS.

[16] Úvodem kasační soud podotýká, že pochybení krajského soudu nemůže zásadně zasáhnout do hmotněprávního postavení stěžovatele (Ministerstva vnitra), jak mylně stěžovatel tvrdí v kasační stížnosti. Je však v zájmu zajištění zákonného, spravedlivého a předvídatelného rozhodování soudů v případě, že krajský soud nerespektuje ustálenou a jasnou soudní judikaturu nebo pokud hrubě pochybí při výkladu hmotného a procesního práva, považovat kasační stížnost podanou Ministerstvem vnitra za přijatelnou.

[17] V projednávané věci však Nejvyšší správní soud takové vady rozhodnutí krajského soudu neshledal a kasační stížnost tudíž není ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. přijatelná.

[18] Pro rozhodnutí ve věci bylo podstatné posoudit, zda se stěžovatel dopustil pochybení, pokud nezohlednil žalobcem předložené zprávy v anglickém jazyce o postavení Svědků Jehovových v Ruské federaci. Na zodpovězení této otázky totiž závisí také posouzení, zda správní orgán zjistil úplný skutkový stav věci, na základě kterého mohl objektivně dospět k závěru, jestli byly u žalobce dány důvody pro poskytnutí některé z forem mezinárodní ochrany ve smyslu zákona o azylu.

pokračování

[19] Stěžovatel v napadeném rozhodnutí ve vztahu k důkazním prostředkům předloženým v anglickém jazyce toliko konstatoval, že „[j]elikož tyto materiály byly správním orgánu předloženy v jazyce anglickém, správní orgán je nezadával k překladu, jelikož žadatel v počátku správního řízení zcela jasně uvedl a svým podpisem stvrdil, že žádá, aby jeho řízení bylo vedeno v jazyce ruském“.

[20] Podle § 22 zákona o azylu „[ú]častník řízení má právo jednat v řízení v mateřském jazyce nebo v jazyce, ve kterém je schopen se porozumět. Za tím účelem ministerstvo účastníkovi poskytne bezplatně tlumočnicka na úkony v řízení a s řízením související“. V daném případě bylo předmětem sporu, zda volba určitého jazyka řízení znamená, že v tomto jazyce (případně v českém jazyce, coby úředním jazyce České republiky) musí být předkládány také listiny prokazující tvrzení účastníka řízení. Nejvyšší správní soud se ztotožňuje se závěrem krajského soudu, podle kterého stěžovatel nemohl důkazy předložené v anglickém jazyce „ignorovat“ s tím, že nebyly žalobcem přeloženy do ruského nebo českého jazyka. Naopak musí zhodnotit, zda by tyto podklady mohly být pro danou věc (tedy nyní pro posouzení postavení Svědků Jehovových v Ruské federaci) relevantní, a pokud ano, musí se jimi zabývat a zjistit tak co nejpřesněji skutkový stav věci.

[21] Tento názor je jednoznačně vyjádřen v rozsudku kasačního soudu ze dne 30. 9. 2013, čj. 4 Azs 24/2013 – 34, na který upozornil ve svém vyjádření také žalobce. Nejvyšší správní soud zde uvedl, že „volba určitého jazyka řízení [je] volbou toho jazyka, v němž bude správní orgán s účastníkem komunikovat, což však a priori nevylučuje, aby účastník prokázal věrohodnost svých tvrzení i důkazními materiály i v jiném než zvoleném jazyce. [...] Ustanovení § 22 odst. 1 zákona o azylu [...] nezakazuje použít v řízení i jiného jazyka, než je jazyk řízení, pokud by to mělo přispět k spolehlivému zjištění stavu věci.“ Z tohoto rozsudku vyplývá, že dokumenty předložené v jiném jazyce nelze paušálně odmítnout s odkazem na to, že by pro případ žalobce stejně nebyly relevantní, pokud v nich podle žalobce mají být obsaženy informace o zacházení s jeho náboženskou menšinou. I když se takové informace netýkají přímo osoby žalobce, neznamená to, že by stěžovateli nemohly přinést významná sdělení o postavení dané náboženské menšiny v zemi původu.

[22] V nyní přezkoumávaném případě přitom bylo důvodné se domnívat, že zprávy v anglickém jazyce obsahují relevantní informace, které by mohly ovlivnit postoj stěžovatele (viz např. Výroční zpráva Komise USA pro mezinárodní náboženskou svobodu za rok 2012, Zpráva CORI o situaci Svědků Jehovových a náboženských menšin atd.). V souladu s uvedenou judikaturou tak Nejvyšší správní soud konstatuje, že stěžovatel pochybil, pokud materiály v anglickém jazyce odmítl s tím, že nebyly předloženy v jazyce jednání nebo v češtině. Neobstojí ani tvrzení stěžovatele, že měl dostatek relevantních informací o zemi původu žalobce ze zdrojů, které si opatřil sám. Stěžovatel totiž v ohledu situace náboženské skupiny Svědků Jehovových v Ruské federaci vycházel *de facto* pouze z jednoho zdroje (Zpráva MZ USA o svobodě vyznání v Rusku za rok 2011), ačkoliv bylo důvodné se domnívat, že by mu další relevantní informace mohly poskytnout zprávy předložené žalobcem v anglickém jazyce.

[23] Nejvyšší správní soud se neztotožňuje ani s výtkou stěžovatele o nesprávném zjištění skutkového stavu věci a pouhém subjektivním hodnocení krajským soudem.

Naopak má shodně s krajským soudem za to, že pro úplné zjištění skutkových okolností měl vzít stěžovatel v úvahu i zprávy předložené mu žalobcem v anglickém jazyce. Krajský soud tak správně posoudil, že závěr stěžovatele o možnosti dovolat se ochrany u státních orgánů v Ruské federaci nebyl zcela přesvědčivě podložen. Ze stejného důvodu kasační soud neshledal, že by došlo ze strany krajského soudu k porušení § 77 odst. 2 s. ř. s. v důsledku nesprávného hodnocení důkazů.

[24] Na základě výše uvedeného kasační soud uzavírá, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na všechny námitky podávané v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud proto shledal kasační stížnost ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a z tohoto důvodu ji odmítl.

[25] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, pokud byla kasační stížnost odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. ledna 2014

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu